

A honlap látogatója egy 12 éve folyó gyűjtőmunka eredményei között tallózhat. Gombocz Eszter 2002-ben kezdte el az Óbudai Izraelita Elemi Iskola két világháború közötti történetét kutatni, és ezt terjesztette ki később a Budai Izraelita Hitközség iskoláira is. A tanárok és növendékek nyomába eredt, visszaemlékezéseket, fényképeket, levéltári dokumentumokat gyűjtögetett éveken át. Legfőképpen azonban az embereket gyűjtögette, az egykori iskolatársakat, akik a vészkorszak időszakában elszakadtak egymástól, és nem is tudtak társaikról, azok megmeneküléséről vagy elpusztulásáról. Az embereket gyűjtögette, akik megtisztelték bizalmukkal, és bekapcsolódtak az emlékezés és az emlékek feldolgozásának folyamatába. *„M eggyőződésem, hogy az emlékezet fájának csupán kérge a történelem. A kéreg alatt rejtőzködő sorsokat, egyszeri és megismételhetetlen történeteket keresem.”*

Az utolsó pillanatok megragadásának lehetőségére, a Holokauszt túlélőiben szunnyadó emlékek előhívásának, megmentésének fontosságára már sokan, sokszor felhívták a figyelmet: ez a kutatás is bizonyítja, hogy lehet és kell is új célokat kitűzni. A kisiskolás évek kedves emlékű iskolája egy lehetséges hívó szó, amivel olyanok is megszólaltathatók még, akik korábban elzárkóztak a múltjuk felidézése elől. Voltak olyanok, akik ötven-hatvan év elteltével elevenítették fel az anyanyelvüket, és vetették papírra az iskolához kapcsolódó emlékeiket magyarul, ahogy azt kisiskolásként is használták.

A kutatás nyomán napvilágra került történelmi dokumentumok és visszaemlékezések szolgálhatják a helytörténeti és családtörténeti kutatásokat, de egyben alapjai egy fokozatosan bővülő oktatási csomagnak is, melyben eddig a *Megkésett iskolai találkozó* című CD-ROM, a *Vi szontlátás-Reunion*
című videófilm és a
Zsidó iskolások Budán és Óbudán, 1920-1949
című vándorkiállítás készült
el.

Az itt közzétett anyag a 2010-ben elkészült változathoz képest azért is gazdagabb, mert egyes szövegek (fogalomtár, öt visszaemlékezés) nem csak magyarul és németül, hanem angolul is olvashatóak.

Közös reményünk, hogy minél több olvasó egyben a honlap használójává is váljék: indíttatást kapjon az anyag oktatási vagy kutatási felhasználására, esetleg a mintát követve további zsidó iskolák történetének felkutatására, emlékezetük fenntartására!

Bányai Viktória
MTA TK Kisebbségkutató Intézet Judaisztikai Kutatócsoport